ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8

Factors Affecting Administration of the School According to the Principles of Good Governanceof Administrarors of Rajaprajanugroh SchoolUnder the Group 8 Special Education Bureau

สินชัย จำปาศักดิ์[1*] และพิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[2]

Sinchai Jampasak[1*] and Phimpawee Suwanno[2]

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา[1]

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา[2]

Master degree of Department of Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University [1]

Faculty of Education, Yala Rajabhat University [2]

*Corresponding author, e-mail: sinchai401@gmail.com เบอร์โทรศัพท์: 081-770-6683

(**Received**: July 23, 2024; **Revised**: March 20, 2026; **Accepted**: March 22, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ stepwise ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 3 คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรตัว ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความคาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์เท่ากับ .28512 สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z}$= .396 (ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร)** + .339 (ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร)** + .143 (ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ)*

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; หลักธรรมาภิบาล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This study aimed to examine the factors affecting school administration based on good governance principles among administrators of Rajaprajanugroh Schools under the Special Education Bureau, Cluster 8. The sample consisted of 290 school administrators and teachers from Rajaprajanugroh Schools. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The findings revealed that three factors significantly influenced school administration based on good governance principles: personnel development, administrative competency, and leadership. These factors jointly predicted school administration based on good governance principles at 55.40%, with statistical significance at the .01 level. The standard error of estimate was 0.28512. The predictive equation in standardized score form was as follows:

$\hat{Z}$ = 0.396 (personnel development)** + 0.339 (administrative competency)** + 0.143 (leadership)*

Keywords: Administration; Good governance; Administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ จัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม รวมทั้งดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามหลักนิติธรรม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 6 มาตรา 64-78, 2550) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ภายใต้หลักการสำคัญ 6 หลัก ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วมหลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555) ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและกฎหมายด้านการศึกษาที่มีเป้าประสงค์ให้ระบบบริหารงานมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น (แผนปฏิบัติราชการกระทรวงศึกษาธิการ 4 ปี พ.ศ. 2552-2555, 2552) ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่บริหารการศึกษาในโรงเรียน จึงต้องนำหลักว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งเรียกว่า "ธรรมาภิบาล" มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการบริหารการศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยงานและเป็นผู้นำนโยบายการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ (สถาบันพระปกเกล้า, 2562)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 35 ยังกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553) การบริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาทักษะในระดับสถานศึกษารวมทั้งสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนจนสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตได้ ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสมอันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเสื่อมใสศรัทธาตั้งใจปฏิบัติงานให้บรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญ โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ถวิลวดี บุรีกุล, 2561)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม ๘ เป็นหน่วยงานย่อยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ด้วยการกระจายอำนาจของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษนั้นยังไม่มีกลุ่มงานในระดับกลุ่มเครือข่ายภูมิภาค ฉะนั้นการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ จึงเป็นไปโดยอำนาจโดยตรงของผู้อำนวยการโรงเรียน และประกอบด้วยขาดการนิเทศ ติดตามจากกลุ่มงานที่อยู่ส่วนกลางอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษส่วนกลาง

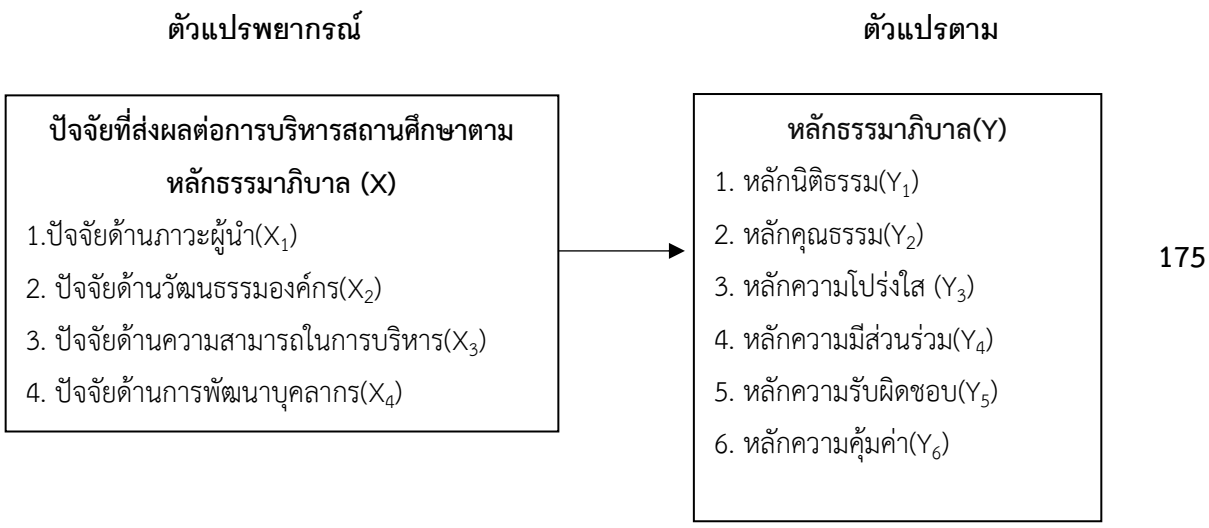
ต้องกำกับดูแล โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนเฉพาะความพิการ จึงอาจจะเป็นช่องว่างสำหรับการบริหารงานที่อาจจะไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียนปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ได้แก่ หลักนิติธรรม ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด หลักคุณธรรม ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีจริงใจ เห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาหลักความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบและติดตามผลสำเร็จของการบริหารได้ หลักความมีส่วนร่วม ควรรับฟังความคิดเห็นและประชุมชี้แจงต่อผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน หลักความรับผิดชอบ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ (คัทลียา ยารังสี, พระครูปลัดบุญช่วย โชติวโส, สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์, 2566)

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยที่ใดบ้างที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8

กรอบแนวคิดการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 ทั้งหมด 431 คน (งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 กำหนดขนาดตัวอย่าง 5 เท่าของตัวแปรที่สังเกตได้ (Hair et al., 2010) ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 58 ตัวแปรได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Close-Ended Response Question) แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8ประกอบด้วยหลักนิติธรรมหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักความมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ารวมจำนวน 33 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วยปัจจัยด้านภาวะผู้นำปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรวมจำนวน 25 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม (Index of item Congruence): IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่าข้อคำถามมีค่าIOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ การตรวจสอบคุณภาพค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองโดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ได้แบบสอบถาม

กลับคืนมาจำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.96ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่มีส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่มีส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 ตำแหน่งในสถานศึกษาเป็นครูผู้สอนจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คนคิดเป็นร้อยละ 76.50มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 10 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 73.50 มีอายุระหว่าง 26 - 39 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 89.50

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	M	SD	แปลผล
1. หลักนิติธรรม	4.30	0.46	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.39	0.48	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.26	0.48	มาก
4. หลักความมีส่วนร่วม	4.31	0.48	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.27	0.49	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.23	0.51	มาก
ภาพรวม	**4.29**	**0.42**	**มาก**

จากตารางที่ 1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.29, SD = 0.42)เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด 3 อันดับแรก คือ หลักคุณธรรม (M = 4.39, SD = 0.48) หลักความมีส่วนร่วม (M = 4.31, SD = 0.48) และหลักนิติธรรม (M = 4.30, SD = 0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักความความคุ้มค่า (M = 4.23, SD = 0.51)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise)

ชื่อตัวแปร	b	S.E	β	t	p-value
ค่าคงที่	.963	.239		4.036	.000
ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X_4)	.371	.065	.396	5.751	.000
ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร(X_3)	.264	.052	.339	5.069	.001
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ(X_1)	.144	.052	.143	2.750	.007
$R = .744$, $R^2 = .554$, Adjusted $R^2 = .547$, $S.E._{est} = .28512$, $F = 81.414^{**}$					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 8 มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X_4) ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร (X_3) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) ซึ่งส่งผลทางบวก สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .28512 สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$\hat{Y}$ = .963+ .371 (ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร) + .264 (ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร) + .144 (ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ)

$\hat{Z}$ = .396 (ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร) + .339 (ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร) + .143 (ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ)

การแปลความหมายของสมการพยากรณ์

เมื่อคะแนนมาตรฐานของปัจจัยด้านการพัฒนาบุคคล เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารและปัจจัยด้านภาวะผู้นำคงที่ จะทำให้คะแนนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.396

เมื่อคะแนนมาตรฐานของปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและปัจจัยด้านภาวะผู้นำคงที่ จะทำให้คะแนนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.339

เมื่อคะแนนมาตรฐานของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจะทำให้คะแนนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น 0.143

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 3 ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X_4) ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร (X_3) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .28512 อธิบายความผันแปรของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาดังนี้

ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานที่ .396 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและศักยภาพ เพื่อนำพาประเทศชาติสู่อนาคตโดยนอกจากจะมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้และฝึกฝนทักษะประสบการณ์ในแขนงต่าง ๆ แล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลา บ่มเพาะและเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและมีหลักคิดที่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาครู โดยมีนโยบายและมาตรฐานในการพัฒนาครูและบุคลากร ที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน โดยให้ความสำคัญของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ มุ่งไปที่การพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม และสัมมนาโดยเน้นที่การพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทิวารัตน์ ตุ่มไทยสาคร (2559) กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า กระบวนการเกี่ยวกับการบริหารจัดสรรบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลดีมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานลงตามตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคลนั้นตลอดจนการพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายขององค์กรการบำรุงรักษาบุคลากรต้องแสวงหาวิธีสร้างสิ่งจูงใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสรคุปต์ บุญเกษม (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยศักยภาพการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด พบว่าด้านนักเรียน (X_3) ด้านครู (X_2) และด้านผู้บริหาร (X_1) ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 71.50 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ในการทำนาย ร้อยละ 29.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานที่ .339 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา นอกจากผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งผู้บริหารแล้ว ความสามารถในการบริหารเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทให้เป็นที่ประจักษ์ เพื่อเป็นการเกื้อหนุนให้การดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพล กัณหสิงห์ และคณะ (2567) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สพฐ. พบว่าปัจจัยระบบการบริหารปัจจัยบุคลากรและปัจจัยภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 93.0 (R2 = 93.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพงษ์ น่วมมะโน (2558) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ด้านนักเรียน (X_3) ด้านครู (X_2) และด้านผู้บริหาร (X_1) ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 71.50 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายร้อยละ 29.80 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสรคุปต์ บุญเกษม (2560) พบว่าปัจจัยศักยภาพการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์มีจำนวน 3 ปัจจัยคือปัจจัยศักยภาพการบริหารจัดการด้านงานปัจจัยศักยภาพการบริหารจัดการด้านคนและปัจจัยศักยภาพการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์โดยรวมได้ร้อยละ 69.0 (R^2= .690) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานที่ .143 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความสำคัญเพราะเป็นผู้นำในสถานศึกษา เนื่องจากครูจะให้ความเชื่อมั่นและศรัทธา ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำจะต้องนำความรู้สึกที่ดี ทำให้คนสามารถที่จะสร้างแรงบันดาลใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดออกมา การเป็นผู้นำต้องมีการสร้างอารมณ์เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้นำทุกคนต้องมี ผู้นำที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้คล้อยตามได้ด้วยความเต็มใจนั้น ผู้นำจะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ที่สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของธนกร อัฒจักร (2557) พบว่า โดยภาพรวมระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วม ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน ด้านการทำงานเป็นทีมทั้ง 6 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพทุกด้านมีคามสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับอคีราภ์รัตน์ วรรณรัตน์ (2556) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการโน้มน้าวหรือจูงใจให้ทุกฝ่ายในโรงเรียนปฏิบัติงานในหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล สร้างสรรค์ผลงานอยู่เสมอใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน สามารถประสานงาน กับบุคลากรหรือหน่วยงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิผล และสอดคล้องกับวีระยุทธ พรพจนธนมาศ (2557) ได้ศึกษา ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียน คือ กลุ่มปัจจัยสภาพภายในโรงเรียนได้แก่ปัจจัยด้านตัวผู้นำ ด้านบุคลากร ด้านการมีระบบบริหารที่ดี ด้านขนาดโรงเรียน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านงบประมาณ และด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน ส่วนกลุ่มปัจจัยสภาพแวดลอมภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านการเมืองและการกำหนดนโยบายจากภาครัฐ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านบุคลากร(X_4)ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร(X_3)และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ(X_1) ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการตระหนักถึงหลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม ๘ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเห็นผลการวิจัยในภาพกว้างยิ่งขึ้น จึงควรมีการ

ขยายพื้นที่การศึกษาวิจัย เช่น ศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกกลุ่ม และควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่ได้ทุ่มเท ทั้งแรงกาย แรงใจ อบรมสั่งสอน และให้คำแนะนำในการปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องอันเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร กรรมการสถานศึกษา ตลอดจนบุคคลผู้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

เอกสารอ้างอิง

ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). *หลักธรรมาภิบาล : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย.* กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

คัทลียา ยารังสี และคณะ. (2566). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม, 10*(2), 125-138.

ณิชชา กองเงิน. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา.* วิทยานิพนธ์ศึกษาตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ทิวารัตน์ ตุ่มไทยสาคร. (2559). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ธนกร อัฒจักร. (2557). *ความสัมพันธ์ของปจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 27.*วิทยานิพนธครุศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธงธิภา วันแก้ว. (2563). *ภาวะผู้นำในทศวรรษหน้าของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*วิทยานิพนธครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

นิภาธร มุลกุณี. (2561). *การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ในยุคไทยแลนด์ 4.0.* ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

น้ำเพชร บุญศรี. (2560). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2.*วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.

ปณิธาน กมลเศษ. (2560). หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด.*วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 14*(66),125-134.

วัชรพงษ์ น่วมมะโน.(2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.*วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

วีระยุทธ พรพจนธนมาศ. (2557). ปจจัยที่เอื้อตอความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใชในโรงเรียน: การสัมภาษณผูมีสวนเกี่ยวของกับการศึกษา.*วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,8*(2),200-211.

สรคุปต์ บุญเกษม. (2560). ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, *11*(1),217-230.

อคีราภ์รัตน์ วรรณรัตน์.(2556). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.*วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยขอนแกน.

ธนพล กัณหสิงห์. (2567). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi,* 9(6), 580-608.